

باسمه‌تعالی

شرح دعای روز پانزدهم ماه رمضان از آیت‌الله مجتهدی

♦ متن و ترجمه دعای روز پانزدهم ماه مبارک رمضان:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ طَاعَةَ الْخَاشِعِينَ وَ اشْرَحْ فِيهِ صَدْرِي بِإِنَابَةِ الْمُخْبِتِينَ بِأَمَانِكَ يَا أَمَانَ الْخَائِفِينَ؛

ای خدا در این روز طاعت بندگان خاشع خود را نصیب من گردان و شرح صدر مردان فروتن خداترس را به من عطا فرما به حق، امان بخشی خود ای ایمنی دل‌های ترسان.

◀ اللهم ارزقني فيه طاعة الخاشعين؛

خدایا در این روز اطاعت بندگان خاشع و خاضع خود را نصیب من گردان.

برای آنکه بدانیم خاشعین چه کسانی هستند، بهتر است اول در مورد متکبرین صحبت به میان آوریم؛ چراکه خضوع و خشوع به طور کامل با تکبر و غرور تضاد دارد، به طوری که هر آنچه که در صفات متکبرین وجود دارد، ضد آن در خاشعین موجود است.

برای روشن‌شدن این موضوع اشاره می‌کنیم به قسمتی از سخنان گهربار حضرت علی (علیه‌السلام) که در مورد متکبران این‌گونه فرمودند: «آگاه باشید! زهار! زهار! از پیروی و فرمان‌بری سران و بزرگان‌تان، آنان که به اصل و حسب خود می‌نازند و خود را بالاتر از آنچه هستند می‌پندارند و کارهای نادرست را به خدا نسبت می‌دهند و نعمت‌های گسترده خدا را انکار می‌کنند، تا با خواسته‌های پروردگار مبارزه کنند و نعمت‌های او را نادیده انگارند، آنان شالوده تعصب جاهلی و ستون‌های فتنه و شمشیرهای تفاخر جاهلیت هستند.»

امام علی (علیه‌السلام) همچنین در قسمتی دیگر نیز فرمودند: «کبر و خودپسندی چیزی است که قلب‌های متکبران را همانند کرده، تا قرن‌ها به تضاد و خونریزی گذرانند و سینه‌ها از کینه‌ها تنگی گرفت.» که باتوجه‌به این تذکرات مقدس از زبان امیرمؤمنان، درمی‌یابیم که خضوع و خشوع همانند ظرفی است که انسان به وسیله آن به جمع‌آوری رضا و خشنودی خداوند می‌پردازد و تکبر چون ظرفی است تو خالی که هیچ چیزی در آن جز غرور و تکبر جای نمی‌گیرد و این خضوع و خشوع است که انسان را به خدای خویش نزدیک می‌سازد؛ زیرا که هرچه انسان نزد پروردگار عالمیان، خود را ذلیل و خوار نشان دهد، ارزشش در پیشگاه او بیشتر می‌شود.

چنانچه حضرت علی (علیه‌السلام) فرمودند: «تاج تواضع و فروتنی را بر سر نهید و تکبر و خودپسندی را زیر پا بگذارید... و تواضع و فروتنی را سنگر میان خود و شیطان و لشکریانش قرار دهید، زیرا شیطان از هر گروهی لشکریان و یارانی سواره و پیاده دارد.» پس خضوع و خشوع در مقابل پروردگار عالمیان همان طاعت و بندگی خالصانه در مقابل ذات اقدس اوست که ما نیز در این روز از خداوند می‌خواهیم به ما عبادت و اطاعتش را همراه با خضوع و خشوع نصیب کند.

◀ وَاشرح فِيهِ صَدْرِي بِإِنَابَةِ الْمُخْبِتِينَ بِأَمَانِكَ يَا أَمَانَ الْخَائِفِينَ؛

و شرح صدر مردان فروتن و خداترس را به من عطا فرما به حق، امان بخشی خود ای ایمنی دل‌های ترسان.

♦ حال مخبتین چه کسانی هستند؟

در دعای این روز نکته اساسی که به آن تأکید شده است، خضوع و خشوع و فروتنی در مقابل ذات اقدس پروردگار است به طوری که در این روز از خداوند درخواست می‌کنیم آنچه را که در صفات و اعمال خالصان و خاشعان و فروتنان وجود دارد، نصیب ما کند، اما در اینجا می‌خواهیم بدانیم مخبتین به چه معناست؟

مخبتین به معنای فروتنان است، آن هم فروتنانی که فروتنی آنان فقط در مقابل پروردگار جهان و جهانیان است، حال شاید سؤال کرد که فروتنان چه کسانی هستند؟ که در جواب باید بگوییم فروتنی یکی از صفات بارز مؤمنان تقواییست است که شب و روز خود را به تقوا و پرهیزکاری می‌گذرانند. چنانچه حضرت علی (علیه‌السلام) در مورد صفت و نشانه یک پرهیزکار فرمودند: «در دین‌داری نیرومند، نرم‌خو و دوراندیش است، دارای ایمانی پر از یقین، حریص در کسب و دانش، با داشتن علم بردبار، در توانگری میانه‌رو، در عبادت فروتن، در تهی‌دستی آراسته، در سختی‌ها بردبار، در جستجوی کسب حلال، در راه هدایت شادمان و پرهیزکننده از طمع‌ورزی، است.»

باتوجه به فرموده آن بزرگوار درمی‌یابیم که مخبتین همان پرهیزکاران هستند که شب و روز خود را به ذکر و یاد خداوند به پایان می‌برند که ما نیز در این روز از خداوند می‌خواهیم شرح صدری را که مردان پرهیزکار و فروتن دارند، به ما نیز عطا کند.